

Obrázky

z Vratislavic nad Nisou

MAREK ŘEHÁČEK

Jednu z největších proměn zažila novoklasicistní budova nové knihovny – dnešní IGI Vratislavice. Byla postavená v časech první republiky na pozemcích, které patřily vratislavické farnosti a táhly se až nahoru k Farnímu kříži. Dům č. p. 342 vzniklý roku 1925 býval zpočátku označován jako Waisenhaus čili sirotčinec, někdy se mu ale také říkávalo Marienanstalt neboli Mariánský ústav. Bývalo v něm dvanáct míst pro osiřelé děti, a navíc jakási družina pro školní děti. Louka nad budovou patřila také církvi a bývala využívána k volnočasovému vyžití zdejších dětí; zdejší rodáci třeba vzpomínali, jak zde o večeru svaté Walburgy bývala do vzduchu metána hořící košťata.

Archiv Václava Černého ↑, archiv MO Vratislavice nad Nisou ↓

Pozemky u budovy bývalého sirotčince sloužily potřebám zahradnického střediska, které bylo využíváno i pro výuku žáků nedaleké základní školy. Objekt tak byl léta neodmyslitelně spojen s lesknoucími se střechami několika skleníků.
Archiv ZŠ Vratislavice nad Nisou

Uprostřed chodníku vedoucího okolo zahradnictví vzhůru byla kupodivu po celá léta ponechána osamělá vejmutovka, kterou všichni museli obcházet. V době své největší slávy na ni ovšem prý každý správný výrostek mohl nalepit žvýkačku; bývala prý jimi doslova posetá.

Archiv Ondřeje Marčáka

Pohled na skleníky zahradnictví od severu. Za nimi je vidět i samoobsluha Kvatro. Ondra Marčák vzpomínal, že v časech, kdy byl život ještě v pořádku, tam byla nástěnka se seznamem jmen výtečníků, kteří zde něco sebrali bez placení.

Archiv SOŠ Liberec

Chodník ze zámkové dlažby zcela přesně zařazuje tento snímek zahradnictví někam do veselých devadesátých let 20. století. Úprava zeleného pásu podél ulice Nad Školou vydržela prakticky dodnes; jen mladí pracanti s hráběmi asi už dospěli...

Archiv SOŠ Liberec

Ve starém sirotčinci se o děti staraly řádové sestry notredamky, jejich představenou byla sestra Luise Stanglová. Po obsazení pohraničí Německem se dostala do hledáčku gestapa, které ji opakovaně vyslýchalo, prý kvůli novickám, které vstoupily do kláštera a nepracovaly pro říši.

Archiv Ondřeje Marčáka

Obrázky z Vratislavic nad Nisou

MAREK ŘEHÁČEK

Pohled na administrativní objekty vratislavické kobercárny v dobách socialismu, který zde symbolizuje mohutná rudá hvězda na objektu vratek vlevo. Vpravo je pak svědek zašlých časů – spodní tovární vila, kterou si jako svůj „panský dům“ nechal postavit v klasicistní stylu sám Ignaz Ginzkey. I tato vila sloužila po nějaký čas potřebám jesliček a školky. Bylo to v těch časech vnímáno jako správné a symbolické, že v prostorách, kde v prostředí uměleckých sbírek rozmařile žily rodiny kapitalistů, je nyní postaráno o děti pracujících. Jakkoliv byly nádherné prostory vil obvykle o cenné vybavení připraveno, řada historických objektů byla právě přeměnou na školky a jesle stavebně zachráněna. Ginzkeyovu vilu ale ani to nezachránilo, zbořena byla nakonec kvůli rozšiřování hal Bytalexu.

Archiv Ondřeje Marčáka

Ginzkeyova vila v době své největší slávy, kdy připomínala opravdový klasicistní zámeček. V objektu postaveném přímo v továrně v letech 1867–1868 žil Ignaz Ginzkey deset let, až do své smrti. Poté zde bydlela dlouhá léta stará paní Ginzkeyová a později se sem nastěhoval Willy Ginzkey. Z jeho doby se dochovaly i fotografie objektu – v interiéru převládají cenné koberce, starobylý nábytek, sochy a obrazy. Ve světlých pokojích jsou všudypřítomné květiny. Jako by měla vila, obývaná Willym Ginzkeyem, jeho manželkou, zpěvačkou Julií Culp, a dcerami Rosou a Julií, naplňovat slova, která o ní napsal roku 1928 jistý Emil Matzig: „Byl to dům plný štěstí – slunce venku, slunce uvnitř; býval zde ráj pro dva šťastné lidi.“

Archiv Ondřeje Marčáka

Již lehce ošuntělá vila byla v časech socialismu využívána pro potřeby ordinace závodního lékaře a mateřské školky s jesličkami. Nakonec musel více jak stoletý a notně pochroumaný „dům plný štěstí“ ustoupit novým objektům pro výroku koberce KOVRAL.

Archiv Ondřeje Marčáka

Nová vratislavická školka byla v dobách socialismu postavena v pavilonovém stylu přímo v zámeckém parku. Park se tak stal jednou velkou školkovou zahradou, na které byly pořádány dnes již stěží představitelné taškařice jako třeba skákání v igelitových pytlích.

Archiv Ondřeje Marčáka

U objektu nové školky stála v parku socha dvou medvědů. Když školka na počátku 90. let zanikla, byla socha převezena na sídliště. Dodnes se tam proto jednomu dětskému hřišti neřekne jinak, než „U Medvědů“.

Archiv Ondřeje Marčáka

Děti s modrými kyblíčky se se svými „tetami“ v uniformách sestřiček vyfotily někdy na počátku 70. let u skulptury na nádvoří Bytexu. V pozadí je vidět vrátnice továrny s rudou hvězdou a panelový objekt na sídlišti na Zámeckém vrchu.

Archiv Ondřeje Marčáka